
SÓKNARÁÆTLUN FYRIR NORÐURLAND EYSTRA 2015-2019

Sóknaráætlun Norðurlands eystra

Efnisyfirlit

Inngangur	2
Framtíðarsýn og leiðarljós	3
Framtíðarsýn árið 2025	3
Leiðarljós í menningu:	3
Leiðarljós í ferðaþjónustu	3
Leiðarljós fyrir nýsköpun og atvinnuþróun	3
Leiðarljós varðandi mannauð	3
Leiðarljós fyrir lýðfræðilega þróun svæðisins	3
Staða landshlutans árið 2015	4
Staða atvinnuþróunar og nýsköpunar	7
Staða ferðaþjónustu á Norðurlandi eystra	8
Staða menningar	8
Staða mannauðs og lýðfræðileg þróun	10
Stefna og megináherslur	11
Stærstu hagsmunamál landshlutans í heild	12
Menntun og mannauður	12
Atvinnuþróun og nýsköpun	12
Ferðaþjónustan	12
Menning	12
Markmið og aðgerðir	13
Menningarmál	13
Atvinna og nýsköpun	13
Ferðaþjónusta	15
Menntun og mannauður	15
Lokaorð	16

Inngangur

Í febrúar 2015 var undirritaður samningur milli atvinnu- og nýsköpunarráðuneytis, mennta- og menningarmálaráðuneytis annars vegar og Eypings hins vegar um sóknaráætlun Norðurlands eystra 2015 – 2019. Markmið samningsins er að stuðla að jákvæðri samfélagsþróun, treysta stoðir menningar og auka samkeppnishæfni landsins alls. Sóknaráætlun landshlutans miðar að því að ráðstöfun þeirra fjármuna sem varið er til verkefna í einstökum landshlutum á sviði atvinnu-, byggða- og menningarmála byggji á svæðisbundnum áherslum og markmiðum. Í þessu felst að forgangsroðun verkefna skal taka mið af sóknaráætlun landshlutans sem gerð er til fimm ára. Hægt er að uppfæra áætlunina innan tímabilsins. Uppbyggingarsjóður landshlutans hefur verið settur á fót í samræmi við samninginn.

Sóknaráætlunin er þróunaráætlun eða stefnuskjal sem felur í sér stöðumat landshlutans, framtíðarsýn og markmið ásamt þeim leiðum sem menn vilja fara að þeim. Í samningnum er kveðið á um að áætlunin skuli að lágmarki marka stefnu landshlutans í eftirfarandi málaflokkum:

- Menningarmálum.
- Nýsköpun og atvinnuþróun.
- Uppbyggingu mannauðs.
- Lýðfræðilegri þróun svæðisins.

Jafnframt er sóknaráætlun ætlað að taka til samstarfs við aðra landshluta þar sem um er að ræða skörun á atvinnu- og þjónustusóknarsvæðum. Vegna mikillar gerjunar og ört vaxandi umsvifa í ferðapjónustu var ákveðið að taka hana sérstakleg til umfjöllunar þó áformað hefði verið að greinin félli undir málaflokkinn nýsköpun og atvinnuþróun.

Í samningnum kemur fram að landshlutasamtökin skipi samráðsvettvang þar sem tryggð er sem breiðust aðkoma ólíkra aðila og gætt að búsetu-, aldurs- og kynjasjónarmiðum. Landshlutasamtökin skilgreina hlutverk og verkefni samráðsvettvangs og skal hann hafa beina aðkomu að gerð sóknaráætlunar landshlutans og vera upplýstur um framgang hennar. Gert er ráð fyrir að samráðsvettvangurinn komi saman a.m.k. árlega.

Ákveðið var að fara þá leið að halda fjóra svæðisfundi í landshlutanum. Fundirnir voru vandlega auglýstir og íbúar sérstaklega hvattir til þátttöku. Fundir voru haldnir á Raufarhöfn, Húsavík, Akureyri og Ólafsfirði. Fundirnir voru misfjölsóttir en tókust vel. Umræður voru líflegar og mikill efniviður frá fundunum sem unnið var úr. Athygli vakti hve megináherslur fundanna voru skýrar og áþekkar milli fundarstaða og þá um leið milli svæða.

Sú sóknaráætlun sem hér er kynnt byggir á samráði við íbúa landshlutans á þessum fjórum fundum. Áformað var að bæta um betur og kalla til stórs samráðsfundar þar sem fulltrúar væru sérstaklega valdir og unnið út frá niðurstöðum svæðafundanna fjögurra. Samráðsfundurinn hefur verið skilgreindur og telur nálægt 80 manns. Rík áhersla er m.a. á að ná til fulltrúa nemenda framhaldsskóla og háskóla. Að höfðu samráði við nokkra aðila var ákveðið að fresta því til haustsins að kalla samráðsvettvanginn saman. Megin ástæðan var sú að komið var fram á sumar og óraunhæft að ætla sér að ná viðunandi fjölda til fundar, ásamt því að gífurlegur efniviður lá fyrir sem afrakstur svæðafundanna. Í haust er áformað að dýpka umræðuna á vettvangi samráðsins, einkum og sér í lagi um leiðir til að ná þeim markmiðum sem hér eru sett fram.

Albertína Friðbjörg Elíasdóttir var fengin til að stýra svæðafundunum, en ásamt henni komu að framkvæmd fundanna formaður og starfsmenn Eypings og fleiri stoðstofnana sveitarfélaga og atvinnulífs. Sömu aðilar hafa einnig komið að því að vinna úr efni sem kom frá fundunum. Umsjón með úrvinnslu og lokafrágangur var í höndum Albertínu og Péturs Þórs Jónassonar framkvæmdastjóra Eypings.

Framtíðarsýn og leiðarljós

Framtíðarsýn árið 2025

Þegar horft er til framtíðar lýsum við þeirri sýn eða stöðu sem við sjáum fyrir okkur árið 2025. Sú sýn er eftirfarandi:

Norðurland eystra byggir á sterkum grunnstoðum og einkennist af fjölbreytni en um leið skarpri sýn á heildarhagsmuni landshlutans.

Á Norðurlandi eystra er samfélag sem byggir á samstarfi innan landshlutans og út fyrir landshlutann.

Á Norðurlandi eystra eru fjölbreyttir möguleikar til atvinnu og menntunar á öllum skólastigum ásamt drífandi og gróskumikilli menningu.

Á Norðurlandi eystra eru fjölbreyttir búsetumöguleikar, allt frá stóru þéttbýli til sveitar. Þar ríkir gagnkvæmur skilningur á mikilvægi samstöðu, þar sem allir eiga það sameiginlegt að geyma sterk tengsl við náttúru, menningu og mannauð.

Á Norðurlandi eystra eru bein og greið samskipti og samgöngur innan landshlutans og við umheiminn, bæði í fjarskiptum og með millilandaflugi.

Á Norðurlandi eystra er nægilegt aðgengi að orku fyrir atvinnulífið og framtíðarvöxt landshlutans.

Leiðarljós í menningu:

Norðurland eystra verði leiðandi á sviði menningar, lista og skapandi greina.

Á Norðurlandi eystra verði komið á vettvangi skapandi greina með áherslu á hönnun.

Leiðarljós í ferðabjónustu:

Reglulegt millilandaflug um Akureyrarflugvöll – allt árið.

Öflug sameiginleg markaðssetning á Norðurlandi, fjölgun ferðamenna og jafnari dreifing þeirra milli landshluta og innan landshlutans.

Leiðarljós fyrir nýsköpun og atvinnuþróun:

Til staðar verði atvinnutækifæri sem höfða til fólks á aldrinum 20-45 ára, með fjölbreyttan bakgrunn og menntun.

Öflugt nýsköpunarumhverfi samofið starfsemi háskóla með góðu aðgengi að fjármögnun, ráðgjöf og stuðningi við fyrirtæki og einstaklinga.

Leiðarljós varðandi mannauð:

Iðandi mannlíf sem dregur að sér fjölbreyttan mannauð.

Fjölbreytt menntun á öllum skólastigum sem er lykill að öflugum samfélagi.

Leiðarljós fyrir lýðfræðilega þróun svæðisins:

Lýðfræðileg samsetning landshlutans verði í samræmi við landsmeðaltal.

Svæðið verði samkeppnishæft við aðra landshluta og nágrannalönd í vali ungs fólks á búsetu.

Staða landshlutans árið 2015

Eins og áður sagði þá voru haldnir fjórir fundir vítt og breitt um landshlutann; Húsavík, Raufarhöfn, Ólafsfirði og Akureyri. Á fundunum var farið yfir núverandi stöðu landshlutans og horft til framtíðar. Til að meta núverandi stöðu var farið í svokallaða SVÓT greiningu þar sem styrkleikar, veikleikar, ógnanir og tækifæri voru skoðuð. Til að sjá þróun frá síðustu sóknaráætlun svæðisins og sömuleiðis til að ná fram nýjum punktum, var ákveðið að byggja á SVÓT greiningu sóknaráætlunar Eypings 2013. Þátttakendur voru beðnir um að taka út þá punkta sem þeir töldu ekki eiga lengur við og bæta við nýjum punktum eftir því sem við ætti. Fjölmargir punktar komu því út úr fundunum sem úrvinnsluhópur sóknaráætlunar fékk til að vinna úr og mynda eina heildstæða greiningu sem á við allt svæðið. Í vinnu hópsins voru jafnframt dregnir fram mikilvægustu áherslupunktur í hverjum flokki og eru þeir hér feitletraðir í **töflu 1**. Farið er sérstaklega yfir þessa áherslupunkta hér á eftir.

Tafla 1 - SVÓT greining landshlutans 2015

Styrkleikar	Veikleikar
<ul style="list-style-type: none"> • Orkuauðlindir og möguleikar tengdir þeim • Mikil reynsla í ferðaþjónustu. • Gott aðgengi að menntun á öllum skólastigum • Öflugt og fjölbreytt menningarlíf • Vöxtur í skapandi greinum • Rík hefð og styrkur í sjávarútvegi, málm- og véltækni og landbúnaði þar sem fyrir hendi er mikil þekking, verk- og viðskiptareynsla. • Góð grunnþjónusta og félagsleg samkennd í nærumhverfinu. • Góð aðstaða til alþjóðlegra samgangna, bæði hafnaraðstaða og flugvöllur • Gott og stöðugt vinnuafli • Miðstöð hvalaskoðunar • Nálægð við einstaka náttúru 	<ul style="list-style-type: none"> • Skortur á beinum samgöngum við alþjóðamarkaði • Óviðunandi fjarskipti og netsamband háir atvinnulífi og menntun • Flutningskerfi raforku á svæðinu ófullnægjandi • Veik sameiginleg stefnumótun fyrir landshlutann • Lýðfræðileg samsetning utan Akureyrar • Fjarlægð frá stærstu markaðssvæðunum - hár ferða- og flutningskostnaður • Flöskuhálsar í innri samgöngum • Mikil árstíðasveifla í ferðaþjónustu • Misræmi á milli menntunar vinnuafli og eftirspurnar atvinnulífs • Skortur á menntun í ferðaþjónustu • Veikt sveitarstjórnarstig • Áherslur og stefna í menningarmálum henta illa jaðarsvæðum • Ófullnægjandi almenningssamgöngur milli byggðakjarna
Ógnanir	Tækifæri
<ul style="list-style-type: none"> • Skökk samkeppnisskilyrði atvinnulífs s.s. í samgöngum og flutningum • Miðstýring ríkisvaldsins og skortur á samráði • Hrakandi grunnþjónusta á vegum ríkisins • Óvissa um framtíð Reykjavíkflugvallar og um leið innanlandsflugs • Óvissa í rekstrarumhverfi sjávarútvegs vegna mögulegra breytinga á stjórnun fiskveiða • Samþjöppun fyrirtækja og útibúavæðing • Raforkuskortur á tilteknum svæðum • Óljós stefna stjórnvalda í byggðamálum 	<ul style="list-style-type: none"> • Landfræðileg lega í ljósi vaxandi áhuga og starfsemi á norðurlóðum • Nýting á Akureyrarflugvelli sem alþjóðaflugvelli. • Fjölbreyttir möguleikar á bættri nýtingu fjárfestinga í ferðaþjónustu og menningu með aukinni samvinnu. • Háskólinn á Akureyri – aukið námsframboð • Frekari nýting orkuauðlinda landshlutans • Nálægð við fiskimið ásamt þekkingu og tækifæri til frekari nýtingar á sjávarfangi. • Öflug landbúnaðarsvæði sem geta nýtt sér aukna eftirspurn eftir matvælum með þekktan uppruna. • Fjölgun skipakoma vegna stóriðju opnar nýja möguleika • Vaðlaheiðargöng • Þróun í fjarskiptamálum • Störf án staðsetningar • Vatnajökulsþjóðgarður • Aukin hlutdeild í störfum á vegum ríkisins • Aukið samstarf sveitarfélaga

Styrkleikar

Orkuauðlindir og möguleikar tengdir þeim

Miklar orkuauðlindir svæðisins, einkum í Þingeyjarsýslunum, eru augljós styrkleiki enda fjölmargir möguleikar til uppbyggingar tengdir þeim. Þannig er nú þegar farin af stað mikil uppbygging í kringum Þeistareyki annars vegar og Bakka/Húsavík hinsvegar sem mun styrkja landshlutann í heild enn frekar.

Mikil reynsla í ferðaþjónustu

Norðurland eystra er það svæði sem fær til sín flesta ferðamenn utan höfuðborgarsvæðisins og Suðurlands. Þannig hefur byggst upp mikil reynsla í ferðaþjónustu sem skilar sér í öflugum ferðaþjónustusvæði sem hefur til staðar innviði til að taka á móti enn fleiri gestum. Akureyri var nýlega valinn besti áfangastaður í Evrópu af ritstjórn ferðaritsins Lonely Planet sem er mikil viðurkenning á þeirri reynslu og þekkingu á ferðaþjónustu sem býr á svæðinu.

Gott aðgengi að menntun á öllum skólastigum

Á svæðinu er gott aðgengi að fjölbreyttri menntun á öllum skólastigum, allt frá leikskóla til háskóla. Háskólinn á Akureyri býður upp á fjölbreytt háskólanám og er nú að undirbúa doktorsnám við skólann. Þá er auðvelt er að leggja stund á iðn- og starfsnám innan svæðisins, auk þess sem gott aðgengi er að símenntun.

Öflugt og fjölbreytt menningarlíf

Öflugt menningarlíf er á svæðinu og er fjölbreytni þar lykilatriði, með allt frá atvinnuleikhúsi og sinfóníuhljómsveit á Akureyri og til margvíslegra áhugamannahópa víðsvegar um svæðið.

Vöxtur í skapandi greinum

Vöxtur hefur verið í skapandi greinum í víðasta skilningi á svæðinu.

Veikleikar

Skortur á beinum samgöngum við alþjóðamarkaði

Augljós veikleiki svæðisins er skortur á beinum samgöngum við alþjóðamarkaði. Þessi veikleiki á við útflutningsgreinarnar, en ekki síður um ferðaþjónustuna. Þannig væri æskilegt fyrir sjávarútvegsfyrirtæki í landshlutanum að geta flutt út ferskan fisk með flugi beint á markað erlendis. Þá væri ekki síður æskilegt fyrir landshlutann og raunar landið í heild að opnuð yrði önnur fluggátt inn í landið og hluta ferðamanna beint inn í landið í gegnum Akureyrarflugvöll.

Óviðunandi fjarskipti og netsamband háir atvinnulífi og menntun

Í nútíma samfélagi er nauðsynlegt að hafa aðgengi að hröðum og öruggum fjarskiptum. Víða í landshlutanum er enn óviðunandi fjarskipta- og netsamband sem hefur áhrif á möguleika til uppbyggingar atvinnulífs og menntunar sem byggja á fjarskiptum, sérstaklega hröðu og öruggu netsambandi.

Flutningskerfi raforku á svæðinu ófullnægjandi

Víða í landshlutanum er flutningskerfi raforku ófullnægjandi og er takmarkandi fyrir rekstur og uppbyggingu margra fyrirtækja.

Veik sameiginleg stefnumótun fyrir landshlutann

Á fundum sem haldnir hafa verið til undirbúnings sóknaráætlunar hefur mikið verið kallað eftir auknu samstarfi á milli sveitarfélaganna á svæðinu. Einnig hefur verið bent á að stefnumótun fyrir landshlutann í heild sé ekki nægjanlega sterk. Það skýrist að hluta af þeirri tilhneigingu að líta á landshlutann sem tvö aðskilin svæði, Eyjafjörð og Þingeyjarsýslur. Vænta má aukins samstarfs milli svæðanna tveggja með tilkomu Vaðlaheiðarganga. Þá gæti verið gagnlegt að fara í ítarlegri sameiginlega stefnumótun, til að mynda með gerð svæðisskipulags fyrir landshlutann, ekki síst í ferðapjónustu.

Lýðfræðileg samsetning utan Akureyrar

Aldurssamsetning og kynjaskipting íbúa utan þéttbýlisins á Akureyri er veikleiki en þar einkennist hún af eldri íbúum, fækkun barna og fækkun kvenna.

Ógnanir

Skökk samkeppniskeyrði atvinnulífs s.s. í samgöngum og flutningum

Hætt er við að fyrirtæki í landshlutanum muni flytja í burtu eða ákveða að byggja upp annarsstaðar ef ekki verður bætt úr aðgengi atvinnulífs í landshlutanum að beinum samgöngum við útlönd.

Miðstýring ríkisvaldsins og skortur á samráði

Ákvarðanir eru í of miklum mæli teknar einhliða í Reykjavík og án samráðs við stjórnvöld í landshlutanum og án samráðs við íbúa. Áform um sameiningu framhaldsskóla og annarra stofnanna eru gott dæmi um þessa ógn.

Hrakandi grunnþjónusta á vegum ríkisins

Mikill niðurskurður í þjónustu á vegum ríkisins í landshlutanum er mikil ógn. Lokun fæðingarstaða og minna viðhald á vegum eru gott dæmi um hrakandi grunnþjónustu. Sérstaklega er bent á hrakandi heilbrigðisþjónustu, sjúkraflutninga o.fl. á stöðum fjarri stóru þéttbýlisstöðunum.

Óvissa um framtíð Reykjavíkurflogvallar og um leið innanlandsflugs

Burt séð frá ólíkum skoðunum á hvort og hvert Reykjavíkurflogvöllur eigi að víkja, þá hefur þessi mikla óvissa verið alltof lengi mikil ógn og gerir það erfitt að skipuleggja samgöngur og þjónustu milli landshluta. Komi til flutnings innanlandsflugs frá borginni þarf að hefja umræðu um uppbyggingu grunnþjónustu um landið til að vega upp á móti skertum samgöngum við Reykjavík.

Tækifæri

Landfræðileg lega í ljósi vaxandi áhuga og starfsemi á norðurslóðum

Aukinn áhugi er á norðurslóðamálum í heiminum og er ljóst að fjölmörg tækifæri liggja í landfræðilegri legu landshlutans gagnvart starfsemi á norðurslóðum. Tækifærin liggja þó ekki síst í rannsóknum og uppbyggingu þekkingar á málefnum norðurslóða í tengslum við Háskólann á Akureyri. Akureyri er nú þegar miðstöð þekkingar, sérfræðiþjónustu og rannsókna á norðurslóðum á Íslandi og er mikilvægt að halda þeirri uppbyggingu áfram.

Nýting á Akureyrarflugvelli sem alþjóðaflugvelli

Mikil tækifæri liggja í aukinni nýtingu Akureyrarflugvallar fyrir millilandaflug. Það væri ekki einungis tækifæri fyrir landshlutann heldur landið í heild. Þannig myndu ferðamenn dreifast betur um landið og minnka álagið á suðvesturhorni landsins. Betri nýting á fjárfestingu um norðan- og austanvert landið er augljós kostur en sömuleiðis liggja þarna tækifæri í auknum útflutningi á ferskum sjávarafurðum á erlenda markaði.

Fjölbreyttir möguleikar á bættri nýtingu fjárfestinga í ferðaþjónustu og menningu með aukinni samvinnu

Með vaxandi fjölda ferðamanna á svæðinu og lengingu ferðamannatímabilsins opnast ýmis tækifæri til bættrar nýtingar fjárfestinga sem eru til staðar í ferðaþjónustu og menningu.

Aukið námsframboð við Háskólinn á Akureyri

Með auknu framboði ólíkra námsleiða við Háskólann á Akureyri má búast við auknum fjölda nemenda sem flytjast í landshlutann til að nema við skólann. Mikilvægt er að aukning á námsframboði kallist að einhverju leiti á við þarfir landshlutans á menntuðu starfsfólki og þau sóknarfæri sem eru í atvinnulífinu.

Frekari nýting orkuauðlinda landshlutans

Mikilvægt er að nýta enn frekar þær miklu orkuauðlindir sem finnast í landshlutanum. Það þarf þó að gera á sjálfbæran hátt og að virðingu við náttúru landshlutans. Í frekari nýtingu orkuauðlinda landshlutans felst mikil tækifæri til uppbyggingar atvinnulífs, en einnig er uppbygging orkuviðnaðarins á svæðinu áhugavert tækifæri til aukinnar sjálfbærni. Má þar meðal annars horfa til fyrirtækja sem nú hafa byggt upp á Akureyri og eru að búa til eldsneyti úr sorpi.

Staða atvinnuþróunar og nýsköpunar

Mikil breidd er í atvinnulífi á svæðinu hvað varðar atvinnugreinar en segja má að í landshlutanum sé að finna allar þær atvinnugreinar sem á annað borð eru í landinu. Breiddin er einnig mikil þegar kemur að umfangi í starfsemi fyrirtækja bæði hvað varðar veltu og fjölda starfsmanna. Þessi breidd er einn helsti styrkleiki atvinnulífsins í landshlutnaum og skapar forsendur fyrir öflugri atvinnuþróunar- og nýsköpunarstarfi. Um leið er í breiddinni falin áskorun fyrir það kerfi sem byggt er upp í málaflokknum. Það þarf að geta tekist á við þá fjölbreyttu flóru og mismunandi aðstæður sem atvinnulífið á einstökum svæðum í landshlutanum býr við, allt frá hugbúnaðargerð og tæknivæddri stórframleiðslu til einyrkjastarfsemi í dreifbýli.

Sterk staða Akureyrar á landsvísu með fjölpættu atvinnulífi og öflugri þekkingarstarfsemi með Háskólann á Akureyri í broddi fylkingar, er tækifæri sem landshlutinn á umfram ýmsa aðra. Þann styrk þarf að nýta til þess að virkja að fullu þau tækifæri sem m.a. liggja í réttu samspili auðlindanýtingar – landbúnaðar, sjávarútvegs, orkuauðlinda og náttúrunnar – og þess mannauðs sem svæðið hefur að geyma. Með því er unnt að gera landshlutann að samkeppnishæfum valkosti fyrir ungt fólk, bæði til atvinnu og búsetu.

Framundan er stórfelld atvinnuuppbygging á Húsavíkarsvæðinu sem hafa mun veruleg áhrif í landshlutanum öllum. Auk nærsvæðis framkvæmdanna er augljóst að áhrifin verða veruleg á Akureyri og nágrenni vegna sterkrar stöðu ýmissa þjónustugreina þar og styttingar vegalengda með tilkomu

Vaðlaheiðarganga. Með tilkomu öflugs útflutningsiðnaðar er sterkari stoðum skotið undir beinar samgöngu- og flutningsleiðir frá landshlutanum beint á erlenda markaði. Í því liggja veruleg tækifæri, bæði fyrir núverandi framleiðslustarfsemi, en einnig skapar þetta nýrri starfsemi betri aðstæður en ella væru til staðar. Hins vegar má einnig gera ráð fyrir einhverjum ruðningsáhrifum og að uppbyggingin geti dregið til sín fólk af jaðarsvæðum landshlutans. Því er mikilvægt að jafnhliða verði hugað að mögulegum aðgerðum til að styrkja stöðu atvinnulífs og þjónustu á þeim svæðum.

Staða ferðaþjónustu á Norðurlandi eystra

Ferðaþjónusta hefur vaxið mikið undanfarin ár á Norðurlandi eystra. Þar eru til staðar sterkar grunnstoðir til að byggja ferðaþjónustu á, sem þó er hægt að nýta enn frekar. Einstakar náttúruperlur, fjölbreytt fuglalíf og Akureyri sem sterkur þjónustukjarni svæðisins eru meðal þessara stoða. Fjölbreytt menningarlíf er mikið aðdráttarafl sem og afslappað umhverfi.

Fjölbreytni í ferðaþjónustu er einnig orðin mikil í landshlutanum og er sífellt að vaxa. Sem dæmi má nefna skíðasvæðin og þá fjölmörgu möguleika á vetrarafþreyingu sem hefur verið að byggjast upp undanfarin ár, miðstöð hvalaskoðunar á Húsavík, fuglastíg á Norðausturlandi sem verið er að þróa víðar, úrval skipulagðra ferða til náttúruskoðunar og menningarupplifunar o.s.frv. Við þetta styður svo sífellt aukið og fjölbreyttara úrval af gistimöguleikum og veitingastöðum.

Hér er margt til að byggja á og mikil reynsla komin á þjónustu við ferðamenn af ýmsu tagi. Það sem helst stendur greininni fyrir þrifum er hversu árstíðabundin starfsemin er. Enn er það svo á Norðausturlandi að nýting er mjög góð yfir hásumarið, en mun lakari yfir vetrarmánuðina. Nýting á svæðinu austan Jökulsár er reyndar ónóg allt árið. Það þýðir að mikil vannýting er á fjárfestingum í greininni sem stendur svo í vegi fyrir frekari uppbyggingu til framtíðar. Einnig hefur það þau áhrif að hlutfall heilsársstarfa í ferðaþjónustu er tiltölulega lágt sem aftur hefur áhrif á menntunarstig í greininni og möguleika til nýsköpunar.

Til þess að bæta úr þessu þarf að bæta samgöngur og aðgengi að ferðamannastöðum. Í fyrsta lagi þarf að koma á reglulegu millilandaflugi um Akureyrarflugvöll til þess að auðvelda ferðamönnum aðgengi að landshlutanum – allt árið um kring. Í öðru lagi þarf að bæta samgöngur innan svæðisins. Greiðar vegasamgöngur eru forsendur þess að dreifa ferðamönnum um allt svæðið og nýta þannig fjárfestingu í greininni sem best. Í þriðja lagi þarf að setja fjármagn í uppbyggingu og/eða viðhald á stígum, merkingum og annarri aðstöðu við fjölsóttu ferðamannastaði svo þeir megi áfram verða gestum okkar til ánægju og okkur til sóma.

Annað afar mikilvægt verkefni ferðaþjónustu í landshlutanum er aukið samstarf í greininni, ekki síst í sameiginlegri markaðssetningu á svæðinu. Sameiginleg markaðssetning tryggir besta nýtingu fjármagns og mestan slagkraft. Því þarf að tryggja fjármuni til áframhaldandi markaðsstarfs og vörupróunar í ferðaþjónustu. Verkefni eins og Ski Iceland, Birding Iceland og Matur-Inn eru dæmi um vel heppnaða vörupróun í greininni og halda þarf áfram á þeirri braut.

Staða menningar

Á Norðurlandi eystra er menningarstarf öflugt, bæði ef litið er til faglegs starfs sem og áhugamenningar. Metnaður er einkennandi og fjölmargir menningarviðburðir og menningarhátíðir eru á svæðinu. Einnig er fjöldi safna, setra og sýninga sem sum hver hafa hlotið viðurkenningar hérlandis og erlendis. Þrjár stofnanir á Akureyri eru reknar með samningi milli Akureyrarbæjar og ríkisins,

Leikfélag Akureyrar, Listasafnið á Akureyri og Sinfóníuhljómsveit Norðurlands. Grunngerð á svæðinu er sterk og býður upp á að Norðurland eystra verði leiðandi í menningar- og listalífi. Í mannauð og grunngerð svæðisins felast þó enn frekari tækifæri til framtíðar.

Í úttekt á framkvæmd menningarsamninga 2009-13 (Capacent 2013) kemur fram að á svæðinu hefur náðst árangur í nýsköpun og fjölbreytni í menningu og menningarferðaþjónustu. Einnig hefur samningurinn leitt til nýrra starfa og verkefni hafa náð að þróa í það að verða varanleg. Þó er alltaf hægt að gera betur sér í lagi í fámennari samfélögum og auka á fjölbreytni og atvinnusköpun með samvinnu m.a. sveitarfélaga, starfandi listamanna, áhugafólks og stoðkerfis.

Ef lítið er á grunngerð og mannauð á svæðinu þá liggur styrkleikinn víða í samvinnu atvinnulistafólks og áhugafólks. Á sviði leiklistar þá er eina atvinnuleikhúsið utan höfuðborgarsvæðisins, Leikfélag Akureyrar (LA), staðsett á Akureyri. Í tengslum við LA er rekinn öflugur leiklistarskóli, sá eini á landinu sem tengdur er starfsemi atvinnuleikhúss. Auk þess eru 13 áhugaleikfélög sem mörg hver eru mjög öflug og setja reglulega upp sýningar. Sum þeirra setja upp nokkrar sýningar á ári og hafa allnokkrar þeirra hlotið mikla athygli og viðurkenningar. Á síðustu árum hefur færst í vöxt að áhugaleikfélögin láti skrifa fyrir sig leikverk sem oftast en ekki byggja á sögu og sérstöðu svæðisins. Tónlist á svæðinu blómstrar, rúmlega 60 kórar og tónlistarhópar eru starfandi og eru um 1400 einstaklingar sem standa að baki starfsemi þeirra. Sinfóníuhljómsveit Norðurlands er staðsett á Akureyri og tónlistarmenn búsettir á svæðinu og víðar að spila með sveitinni. Vel menntaðir tónlistarmenn eru fjölmargir og flestir þeirra vinna einnig við kennslu í tónlistarskólum á svæðinu.

Sjónlistir eru áberandi á Norðurlandi eystra, sér í lagi í Eyjafirði. Öflugar stofnanir s.s. Listasafnið á Akureyri og minni staðir þar sem sjónlistir skipa stóran sess eru áberandi. Mörg þeirra eru rekin af listafólki s.s. Verksmiðjan á Hjalteyri, Alpýðuhúsið á Siglufirði, Kaktus á Akureyri og Fjúk Art Center á Húsavík. Myndlistarfélag er á svæðinu og eru yfir 80 félagsmenn skráðir í félagið. Vinnustofur listamanna eru fjölmargar og eru yfir 60 skráðar í gagnagrunn menningarráðs. Á svæðinu eru 10 gestavinnustofur fyrir lista- og fræðifólk (Art and Scholar residency) og geta rúmlega 30 listamenn dvalið á slíkum vinnustofum í hverjum mánuði. Í undirbúningi er að opna fleiri gestavinnustofur á svæðinu.

Safnastarf á svæðinu er öflugt, um 40 söfn, setur, sýningar og stofur eru á svæðinu. Átta þeirra hafa hlotið viðurkenningu safnasjóðs. Safnaflóran er mjög fjölbreytt og starfsemin til fyrirmyndar undir forystu þeirra safna sem hafa hlotið viðurkenningu safnasjóðs. Mikilvægt er að sveitarfélögin á svæðinu setji sér sameiginlega stefnu í safnamálum sem felur í sér áherslur varðandi uppbyggingu, skipulag og þróun safnamála á svæðinu.

Handverkshefð á svæðinu er sterk. Rúmlega 20 handverkshópar og handverkshús eru starfandi á Norðurlandi eystra. Handverkshópar líkt og Laufáshópurinn, Handraðinn og Þingeyskt og Þjóðlegt hafa vakið athygli fyrir öflugt og metnaðarfullt starf sem byggir á sérstöðu. Ein stærsta handverkssýning á landinu, Handverkshátíðin á Hrafnagili, er haldin árlega í Eyjafjarðarsveit. Þar kemur saman handverksfólk af öllu landinu og styður það við handverkshefð á svæðinu.

Yfir 50 önnur menningarfélög eru á Norðurlandi eystra. Þau félög eru áhugafélög og vinna að öflugum menningarstarfi sem setur svip sinn á svæðið. Þetta eru t.d. rímnafélög, Þjóðdansahópar, jassklúbbar, ljóðafélög, tónlistarfélög, myndlistarfélög, sögufélög, ljósmyndaklúbbar og fl. slík félagasamtök. Þessi félög eru hverju samfélagi mikilvæg og eiga sinn þátt í sterkum félagsauði á svæðinu. Mikilvægt er að hlúa að sjálfbærliðastarfi í menningu og hvetja áfram til góðra verka samfélaginu til hagsbóta.

Menningarhátíðir/dagskrár sem eru rúmlega 30 á svæðinu. Þá er átt við hátíðir sem hafa fest sig í sessi og eru haldnar reglulega. Um 14 aðrar hátíðir eru á svæðinu þar sem menning og listir skipa veglegan

sess. Ef skoðuð er dreifing þessara hátíða á svæðinu eru þær flestar í Eyjafirði, tækifæri gætu verið til að þróa og efla þessar hátíðir sem og fjölga menningarhátíðum í Þingeyjarsýslu.

Ef litið er til menntunar á sviði lista þá eru 12 tónlistarskólar á svæðinu, þrjár dansskólar, einn leiklistarskóli og 4 skólar sem kenna sjónlistir. Þrjár framhaldsskólar bjóða upp á listnámsbrautir. Tónlistarskólar eru í öllum sveitarfélögum en aðrir sérskólar eru í Eyjafirði.

Aðstaða fyrir menningarstarf er víðast á svæðinu góð. Á síðustu árum hafa tvö ný menningarhús verið tekin í notkun, á Akureyri og Dalvík, auk þess eru Menningarhúsið Tjarnarborg Ólafsfirði og Menningarmiðstöð Þingeyinga á Húsavík skilgreind sem menningarhús. Yfir 50 önnur rými eru víðsvegar um svæðið sem eru nýtt til ýmskonar menningarstarfs s.s. tónleika- og sýningarhalds hverskonar. Mörg þeirra eru vannýtt og má því leiða líkum að því að tækifæri felist í vannýttu húsnæði til menningarstarfs.

Að ofansögðu er ljóst að grunngerð og mannauður menningar er sterkur á svæðinu, þá sér í lagi í Eyjafirði. Í Þingeyjarsýslum er þó sterk áhugamenning sem byggir á ómældu sjálfböðastarfi og öflugu starfi m.a. undir merkjum Menningarmiðstöðvar Þingeyinga. Auk þess hefur starfandi listafólki verið að fjölga í Þingeyjarsýslum. Þörf fyrir fjármagn í málaflokkinn er þó mikil og rekstur setra, sýninga og menningarverkefna er þröngur stakkur sniðinn sem veldur því að nýsköpun og þróun innan málaflokksins er nokkuð erfið.

Menntun á sviði lista er víða nokkuð fjölbreytt og góð en tryggja þarf öllu svæðinu aðgengi að metnaðarfullri og faglegri menntun á sviði lista og menningar, hvort sem er í námskeiðsformi, innan grunnskóla eða til framhaldsnáms.

Tryggja þarf fjármagn í málaflokkinn til að hægt sé að standa að því öfluga starfi sem þegar er til staðar, auka samvinnu innan svæðisins og út fyrir svæðið sem og landið. Greina þarf möguleika innan svæðisins og bæta það sem betur má fara og styrkja ákveðinn hluta svæðisins enn frekar.

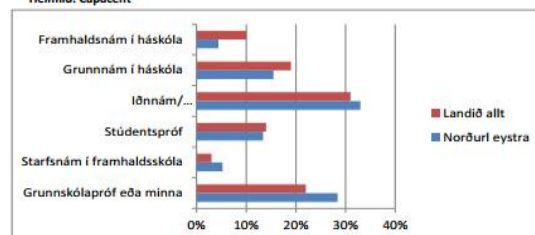
Staða mannauðs og lýðfræðileg þróun

Í landshlutanum er víðast gott aðgengi að öllum skólastigum allt frá leikskóla til háskóla.

Samkvæmt stöðugreiningu Bygðastofnunar fyrir Norðurland eystra (2015,) þá er samsetning vinnuaflds á Norðurlandi eystra þegar kemur að menntunarstigi nokkuð frábrugðið landsmeðal-tali. Hlutfall þeirra sem hafa einungis lokið prófi úr grunnskóla, eru með starfsnám úr framhaldsskóla, eða minni menntun, er hærra en landsmeðaltalið. Þá er hlutfall karla með iðnmenntun og kvenna með stúdentspróf hærra en landsmeðaltalið. Hlutfall þeirra sem hafa lokið einhverskonar háskólaprófi hins vegar undir landsmeðaltali (sjá mynd 1). Þessa stöðu þarf að styrkja og auka breiddina í námsframboði á sviði verk- og tæknigreina eftir því sem atvinnulífið kallar á. Stöðugreiningar

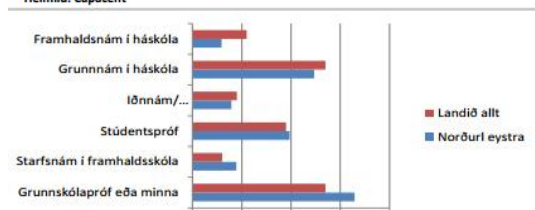
Mynd 2.1.2 Hlutfallsskipting karla 18 ára og eldri 2011-2012 eftir menntun

Heimild: Capacent

Mynd 2.1.3 Hlutfallsskipting kvenna 18 ára og eldri 2011-2012 eftir menntun

Heimild: Capacent

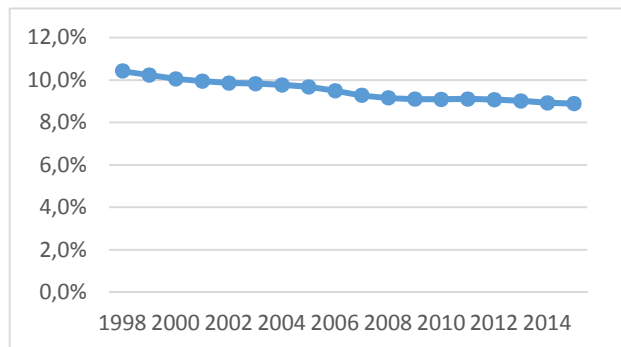

Mynd 1 - hlutfallsleg skipting íbúa 18 ára og eldri 2011-2012 eftir menntun. Mynd úr stöðugreiningu Bygðastofnunar fyrir Norðurland eystra (2015).

Byggðastofnunar má finna á slóðinni: www.byggdastofnun.is/is/verkefni/stodugreiningar-landshluta.

Á Norðurlandi eystra eru sex skólar sem bjóða upp á nám á framhaldsskólastigi; Framhaldsskólinn á Húsavík, Framhaldsskólinn á Laugum, Menntaskólinn á Akureyri, Menntaskólinn á Tröllaskaga, Myndlistaskólinn á Akureyri og Verkmenntaskólinn á Akureyri. Tvær stofnanir starfa í landshlutanum og halda utan um símenntun og fullorðinsfræðslu, auk annarrar námsþjónustu; Símenntunarmiðstöð Eyjafjarðar (SÍMEY) og Þekkingarnet Þingeyinga. Þá eru starfandi fjölmargir leikskólar og grunnskólar á vegum sveitarfélaganna á svæðinu. Gott aðgengi er að háskólanámi í landshlutanum, einkum í gegnum Háskólann á Akureyri. Í Háskólanum á Akureyri er boðið upp á fjölbreytt nám og er verið að bæta í á þessu ári með nýrri tölvunarfræðideild og umsókn um heimild til að bjóða upp á doktorsnám við skólann. Háskólinn á Akureyri er jafnframt með gott framboð á fjarnámi sem gerir nemendum um allt land kleift að stunda nám við skólann. Mikilvægt er að standa vörð um þá megin skipan að tryggja sem flestum aðgengi að námi á framhaldsskólastigi í heimabyggð. Með því er bæði stuðlað að jafnrétti til náms en einnig er slíkt aðgengi lykilatriði í því að stuðla framtíðar vexti og viðgangi byggðar sem víðast um landið.

Hlutfallslegt atvinnuleysi á Norðurlandi eystra í maí 2015 var undir landsmeðaltali, eða 2,8% samanborið við 2,9% á landinu öllu samkvæmt tölum frá Vinnuástandstofnun (2015). Það hlutfall er nokkru lægra heldur en hefur verið síðustu ár og hefur í raun ekki mælst lægra í maí frá því árið 2008.

Mynd 2 - Hlutfall íbúa á Norðurlandi eystra af þjóðinni.
Heimild: www.hagstofan.is.

Þann 1. janúar 2015 bjuggu 29.257 íbúi á Norðurlandi eystra. Íbúum hafði þá fjölgað um 166 frá fyrra ári. Þrátt fyrir að íbúum fjölgi í landshlutanum hefur hlutur Norðurlands eystra af þjóðinni þó minnkað nokkuð eins og sjá má á **mynd 2**.

Lýðfræðileg samsetning landshlutans í heild er nokkuð nærri samsetningunni á landsvísu, en innan landshlutans er allmikill breytileiki. Í megin atriðum má segja að utan þéttbýlissvæðis Akureyrar beri samsetningin hefðbundin, en mismikil, merki samfélaga sem hafa þurft að takast á við viðvarandi fólksfækkun. Þannig eru kynjahlutföll skökk, þar sem karlar eru yfirleitt í meirihluta og meðalaldur íbúa yfir landsmeðaltali. Á því eru þó sem betur fer undantekningar.

Stefna og megináherslur

Á samráðsfundum um sóknaráætlun voru þátttakendur beðnir um að nefna eitt einstakt atriði sem þau töldu vera mesta hagsmunamál landshlutans í heild. Jafnframt komu þessi helstu hagsmunamál mjög sterkt fram í umræðum um ólíka málaflokka. Einn punktur kom fram á öllum fundunum og stóð áberandi framur öðrum en það var millilandaflug um Akureyrarflugvöll. Tveir aðrir þættir voru einnig mikið nefndir; fjarskipti og ljósleiðaratengingar og dreifikerfi raforku. Þessir þrjú þættir eru allir í samræmi við þingsályktun nr. 21/143 um stefnumótandi byggðaaætlun fyrir árin 2014-2017. Á samráðsfundunum var sérstaklega fjallað var um hvern og einn málaflokk sóknaráætlunar sem getið er um í inngangi. Hér á eftir eru dregnar fram megináherslur sem fram komu í hverjum þeirra.

Stærstu hagsmunamál landshlutans í heild

1. **Millilandaflug um Akureyrarflugvöll**
2. Fjarskipti – ljósleiðari
3. Dreifikerfi raforku

Menntun og mannauður

1. Mikilvægt er að auka efla tengingu milli menntunar og atvinnulífs þannig að framboð menntunar taki mið af atvinnumöguleikum og stuðli að nýjum tækifærum. Efla skal samstarf milli menntastofnanna og atvinnulífs til að stuðla að hagnýtingu rannsókna í atvinnulífinu og aukinni virkni fyrirtækja í rannsóknar- og nýsköpunarstarfi. Þetta er í samræmi við markmið í stefnu- og aðgerðaáætlun Vísinda- og tækniráðs.
2. Leita skal leiða til að auka framboð starfa sem höfða til ungs fólks og kvenna.
3. Auka þarf framboð og kynningu á tæknigreinum og iðngreinum og fjölga útskrifuðum nemendum úr sömu greinum. Er þetta markmið í samræmi við markmið stefnu- og aðgerðaáætlun Vísinda- og tækniráðs.
4. Stuðlað verði að því að börn geti stundað nám heima a.m.k. til 18 ára aldurs.

Atvinnuþróun og nýsköpun

1. Áhersla verði á að kynna atvinnumöguleika í landshlutanum fyrir ungu fólk.
2. Áfram verði unnið að því að hlúa að nýsköpunarumhverfinu og hvetja til frumkvöðlastarfs með góðu aðgengi að ráðgjöf og kynningu á styrkjamöguleikum.
3. Stuðlað verði að fjölbreyttara atvinnulífi, meðal annars með stofnun hugbúnaðarklasa.
4. Hvatt verði sérstaklega til nýsköpunar í matvælaframleiðslu, meðal annars með stuðningi við matarhátíðir.

Ferðaþjónustan

1. Kortleggja þarf auðlindir í ferðaþjónustu og þörf fyrir uppbyggingu ferðamannastaða (þ.m.t. merkingar, gönguleiðir o.fl.) og forgangsraða verkefnum.
2. Enn meiri kraftur verði settur í markaðsstarf landshlutans og aukin áhersla verði á samvinnu sveitarfélaga og ferðaþjónustuaðila í landshlutanum.
3. Áhersla verði lögð á að fá aukið fjármagn til að ljúka Dettifossvegi. Sú áhersla er í samræmi við þingsályktun nr. 21/143 um stefnumótandi byggðaáætlun fyrir árin 2014-2017

Menning

1. Unnið verði að því að auka fjármagn og stuðning við menningarverkefni í landshlutanum
2. Horft verði í auknum mæli til hönnunar til atvinnusköpunar og í þeim tilgangi verði settur á fót hönnunarklasi.

Á fundunum var að auki fjallað um innviði landshlutans og grunnþjónustu. Óhjákvæmilega er þetta órjúfanlegur hluti umfjöllunar um búsetukosti og samkeppnishæfni svæða. Margt af því sem þar kom fram tengist um leið áherslum sem fram komu í umfjöllun um aðra málaflokka. Sem vænta mátti voru samgöngumál og heilbrigðismál ofarlega í hugum fólks. Þess ber einnig að geta að þrátt fyrir mikinn samhljóm um heildarhagsmuni landshlutans þá komu einnig fram staðbundnar eða svæðisbundnar áherslur. Ekki síst komu fram ábendingar um tiltekin verkefni. Öllum þessum upplýsingum er haldið til haga og nýtast með ýmsum hætti þó þær komi ekki til umfjöllunar hér.

Markmið og aðgerðir

Menningarmál

Meginmarkmið

- Fjölga atvinnutækifærum á sviði menningar og lista með áherslu á fjölgun starfandi listamanna.
- Lögð verði áhersla að skapa grundvöll að starfstækifærum á svæðinu fyrir ungt fólk með menntun í menningu og listum, til lengri eða skemmri tíma.
- Unnið verði að eflingu hönnunar og skapandi greina á svæðinu m.a. í samvinnu við stoðstofnanir.
- Stuðla að fjölbreyttu menningarlífi á öllum svæðinu með það að markmiði að auka lífsgæði íbúa.

Undirmarkmið

- Auka samstarf aðila á svæðinu um stærra svæðisbundin menningarverkefni sem falla að leiðarljósum sóknaráætlunar.
- Hvetja skal til aukins innlands og alþjóðlegs samstarf á öllum sviðum menningar og lista.
- Auka aðgengi allra íbúa svæðisins að fjölbreyttum menningarviðburðum.
- Stafræn tækni verði nýtt til að miðla menningu og styrkja tengsl.
- Komið verði upp vettvangi hönnunar á svæðinu.
- Efla menningarlæsi og með því stuðla að aukinni þátttöku íbúa í menningarstarfi bæði þeirra sem skapa og þeirra sem njóta.
- Auka samstarf við ríkisvaldið um eflingu barnamenningar á svæðinu með tilliti til aðgerðaráætlunar um menningu barna og ungmenna 2014-2017 sem byggir á menningarstefnu íslenska ríkisins.

Árangursmat/mælikvarðar

- Hönnunarvettvangur verði komin upp á svæðinu í lok áætlunar
- Fjöldi samstarfsverkefna innlendra og erlendra
- Aukið alþjóðlegt samstarf
- Samstarfi við ríkið komið á varðandi menningu barna í tengslum við aðgerðaráætlun um menningu barna og ungmenna.

Atvinna og nýsköpun

Meginmarkmið

- Byggð verði upp þekking og möguleikar til fjarvinnu og fjarþjónustu. Í lok tímabilsins verði fólk á þessu svæði meðvitað um möguleikana á því að stunda atvinnu hvar sem er í heiminum, þó það búi á Norðurlandi eystra. Jafnframt verði lögð áhersla á að fjölga störfum á vegum ríkisins á svæðinu sem ekki eru háð staðsetningu.
- Hlutur skapandi greina í atvinnustarfsemi svæðisins verði aukinn verulega.
- Fjárfestar sjái þetta svæði sem áhugavert svæði til fjárfestinga.
- Unnin verði kortlagning í samstarfi við fyrirtæki á svæðinu á möguleikum þeirra til að auka við starfsemi sína á nýjum sviðum eða með nýjum afurðum, þar á meðal hjá matvælafyrirtækjum og í samstarfi við Háskólann á Akureyri.

Undirmarkmið verkefnis

- Efnt verði til samstarfsvettvangs þeirra hugbúnaðarfyrirtækja sem nú þegar starfa á svæðinu um aukna þátttöku og uppbyggingu á stafræna hagkerfinu.
- Áhersla verði á uppbyggingu og eflingu fjarskiptainnviða á svæðinu sem hafa áhrif á möguleika íbúa til fjarvinnu og -þjónustu.
- Fjölga opinberum störfum í landshlutanum sem eru skilgreind án staðsetningar.
- Unnin verði greining á möguleikum og tækifærum í tengslum við uppbyggingu á fjarvinnu- og þjónustu á svæðinu með fjölbreytta þekkingu. Í kjölfarið verði niðurstöðurnar kynntar og svæðið markaðssett sérstaklega með slík störf í huga.
- Unnið verði með Háskólanum á Akureyri að því að kortleggja verkefnahugmyndir sem kunna að vera til hjá starfsfólki skólans og kannað með hvaða hætti megi koma þeim í framkvæmd með fyrirtækjum á svæðinu.
- Farið verði í kynningarátak á svæðinu sem áhugaverðan fjárfestingakost og góðri staðsetningu fyrir fyrirtæki. Sérstaklega verði litið til þess að nýta betur fjárfestingar sem þegar hafa verið gerðar á svæðinu til að laða að ný fyrirtæki.
- Í lok tímabilsins verði stjórnendur fyrirtækja á svæðinu meðvitaðir um möguleika á stækkun markaðssvæðis út fyrir landshlutann eða landið eftir atvikum.
- Innan tímabilsins verði upplýsingum um arðsemi fyrirtækja á svæðinu komið á framfæri og kostum þess að fjárfesta í fyrirtækjum og verkefnum á svæðinu. Þannig verði markaðssetning árangurs á svæðinu nýtt til að breyta ímyndinni.
- Gerð verði greining á möguleikum og tækifærum starfandi fyrirtækja á svæðinu á nýjum verkefnum eða viðbótarsviðum. Í lok tímabilsins liggja fyrir yfirlit yfir möguleika og tækifæri þeirra.
- Greind verði þau tækifæri sem gætu skapast hjá frumkvöðlum í skapandi greinum og hvernig hægt er að gera þá enn öflugri í atvinnurekstri.
- Kynntir verði möguleikar á stækkun markaðssvæðis út fyrir landssteinanna fyrir stjórnendum og eigendum fyrirtækja á svæðinu. Búið yrði til verkefni þar sem fyrirtækin fengju tækifæri til að láta á það reyna að flytja út vöru og þjónustu.
- Unnið verði markvisst að því að auka nýtingu orkuauðlinda svæðisins með fjölnýtingu þar sem áhersla verði á að nýta þá fjölmörgu orku- og hráefnisstarauma sem til verða við frumnýtinguna.
- Ýtt verði undir sjálfbærni svæðisins í orkumálum, bæði með fjölnýtingu og endurnýtingu.

Árangursmat/ mælikvarðar

- Greiningum sem upp eru taldar verði lokið, niðurstöður kynntar og verkefni hafin.
- Fjölgun starfa í hugbúnaðargerð.
- Komin verði ákveðin skilgreining á flutningsgetu netkerfis innan svæðis.
- Störfum á vegum ríkisins „án staðsetningar“ hafi fjölgað.
- Ákveðinn fjöldi verkefnishugmynda (a.m.k. þrjú) frá HA verði kominn í framkvæmd.
- Fræðslu- og kynningarátaki um markaðssetningu erlendis lokið. Tilraunaverkefni í útflutningi farið af stað.
- Aukinn útflutningur á vörum frá svæðinu.
- Fjölgun fyrirtækja sem nýta sér orkuauðlindir svæðisins á fjölbreyttan hátt.
- Aukin sjálfbærni svæðisins í orkumálum og lægra kolefnisspor.

Ferðapjónusta

Meginmarkmið

- Koma á millilandaflugi um Akureyrarflugvöll til lengri tíma.
- Efla samstarf í ferðapjónustu um markaðssetningu á Norðurlandi

Undirmerkið verkefnis

- Fjölga erlendum ferðamönnum á Norðurlandi og lengja dvalartíma þeirra.
- Bæta dreifingu ferðamanna um landið með því að opna tækifæri fyrir þá að fljúga beint á Norðurland.
- Bæta möguleika fólks á Norðurlandi til beinna erlendra flugsamgangna af svæðinu.
- Vinna með viðeigandi aðilum að uppbyggingu innviða í landshlutanum sem snúa að ferðapjónustu, þ.á.m. samgöngum og aðgengi að náttúruperlum.
- Styðja við og hvetja til vöruþróunar og nýsköpunar í ferðapjónustu á svæðinu.
- Standa fyrir og/eða taka þátt í fræðslu/námskeiðum sem nýtast greininni.
- Gera framtíðaráætlun um sameiginlega markaðssetningu fyrir ferðapjónustu á Norðurlandi.
- Útbúa kynningarefni byggt á þeirri áætlun.

Árangursmat/ mælikvarðar

- Fjöldi farþega í millilandaflugi.
- Fjöldi gistinguátta á Norðurlandi.
- Hlutdeild Norðurlands í heimsóknum erlendra ferðamanna.
- Fjöldi kynnisferða blaðamanna og ferðaskrifstofa á Norðurlandi.
- Fjöldi flugfélaga sem náðst hafa viðræður við.
- Fjöldi flugfélaga sem hafa sent fulltrúa til Akureyrar vegna mögulegs millilandaflugs.
- Samgöngubætur innan svæðisins.
- Úrbætur á fjölförnum ferðamannastöðum.
- Fjöldi nýrra vara í ferðapjónustu á Norðurlandi.
- Fjöldi námskeiða/menntunarkosta fyrir fólk í ferðapjónustu.
- Að til sé áætlun um sameiginlega markaðssetningu ferðapjónustu á Norðurlandi til framtíðar.
- Útgáfa kynningarefnis.

Menntun og mannauður

Meginmarkmið

- Að auka fjölbreytileika í námsframboði á háskóla- og framhaldsskólastigi.
- Að skapa unglíngum aðgengi að framhaldsskólanámi í eða úr heimabyggð.
- Mæta þörfum atvinnulífsins fyrir sí- og endurmenntun og tryggja fullorðnum gott aðgengi að henni.
- Að skapa samfélag og lífsviðurværi sem höfða til ungs fólks.

Undirmarkmið

- Að gera greiningu á menntunarpörf og tækifærum eftir starfssviðum og greinum.
- Að vinna að því að koma á fót fleiri námsbrautum við HA.
- Að vinna að því að efla og kynna iðn- og tækninám.
- Að gera átak í kynningu í grunnskólum á atvinnumöguleikum fyrir ungt fólk.
- Að efla þjónustuna í námsverum þeirra byggðarlaga, sem eru án framhaldsskóla.
- Að auka samstarf atvinnulífs og menntastofnana á svæðinu.
- Að skipulögð verði námskeið í nýsköpunarfræðum.
- Að skipulögð verði sérhæfð námskeið fyrir ákveðnar greinar atvinnulífsins og sniðin að þeirra þörfum m.t.t. tímasetningar, lengdar og innihalds.

Árangursmat/ mælikvarðar

- Niðurstöður greiningar á menntunarpörf og tækifærum eftir starfssviðum og greinum.
- Fleiri námsbrautir við HA
- Að fyrirtæki í iðn- og tæknigreinum hafi komið til samstarfs við skólana um kynningu á störfum innan fyrirtækjanna og nútímastarfssumhverfi fólks með iðnmenntun.
- Sveitarfélögin bjóði hópi sumarstarfsfólks/vinnuskólakrakka upp á starfskynningar í samstarfi við stéttarfélögin og framhaldsskólana á svæðinu.
- Boðið verði upp á mannaða þjónustu í námsverum starfssvæðisins á ákveðnum tímum.
- Reglulegir fundir (tvisvar á ári) fulltrúa atvinnulífs og menntastofnana til þess að skipuleggja samstarf og tilgreina áherslur hvers starfsárs.
- Framboð námskeiða í nýsköpunarfræðum.

Lokaorð

Sú sóknaráætlun sem hér er kynnt tekur mið af þeim efnisflokkum sem kveðið er á um í samningi um sóknaráætlun Norðurlands eystra 2015 – 2019. Mikill efniviður frá fjórum opnum samráðsfundum í landshlutanum var lagður til grundvallar. Framundan er að útfæra nánar leiðir og verkefni til að ná þeim markmiðum sem fram eru sett. Í haust er áformað að kalla til sérstaks samráðsfundar til að leggja nánari línur um þær leiðir og mat á árangri.

Akureyri 1. júlí 2015

Tillögur Eypings að áhersluverkefnum 2015

Verkefni 1	Norðurland – Hlið inn í landið
Markmið	<ul style="list-style-type: none"> • Koma á millilandaflugi um Akureyrarflugvöll til lengri tíma. • Fjölga erlendum ferðamönnum á Norðurlandi og lengja dvalartíma þeirra. • Bæta dreifingu ferðamanna um landið með því að opna tækifæri fyrir þá að fljúga beint á Norðurland. • Bæta möguleika íbúa og atvinnulífs á Norðurlandi til beinna flugsamgangna til útlanda.
Stutt verkefnislýsing (hvaða vandamál á að leysa?)	<ul style="list-style-type: none"> • Vinna að því að koma á fót reglulegu millilandaflugi um Akureyrarflugvöll með markaðssetningu á Norðurlandi til flugfélaga og ferðamanna. • Auðvelda með því aðgengi erlendra ferðamanna að Norðurlandi og auka hlutdeild Norðurlands í heimsóknum erlendra ferðamanna. • Vinna að því að bæta starfsskilyrði og samkeppnishæfni Akureyrarflugvallar sem alþjóðaflugvallar. • Taka þátt í sýningum, ráðstefnum og fyrirtækjastefnumótum, þar sem Norðurland er kynnt. • Þjóða fulltrúum flugfélaga og ferðaskrifstofa til Norðurlands til að kynna þeim svæðið. • Taka mögulega þátt í markaðsaðgerðum fyrir Norðurland í samstarfi við flugfélag í upphafi millilandsflugs (auðvelda inngöngu á markað)
Framkvæmdaaðili (ef fleiri en einn, tilgreinið hlutdeild hvers af heildarstyrkuppæð)	Markaðsstofa Norðurlands – Flugklasinn Air 66N
Samstarfsaðilar	Isavia, atvinnuþróunarfélögin á Norðurlandi, Nýsköpunarmiðstöð Íslands, Eyping og ferðaþjónustufyrirtæki á Norðurlandi
Tengsl við sóknaráætlun 2015-2019	<p>Eins og fram kemur í Sóknaráætlun Norðurlands eystra þá voru það afdráttarlaus skilaboð frá samráðsfundum sóknaráætlunar að stærsta hagsmunamál landshlutans væri að koma á reglulegu millilandaflugi um Akureyrarflugvöll (bls. 3 og 11-12).</p> <p>Í Sóknaráætlun er leiðarljós í ferðaþjónustu að reglulegt millilandaflug verði um Akureyrarflugvöll allt árið. Einnig er fjallað um öfluga sameiginlega markaðssetningu á Norðurlandi, fjölgun ferðamanna og jafnari dreifing þeirra milli landshluta og innan hans.</p>
Árangursmælikvarðar (afurðir og áhrif á samfélagið)	<ul style="list-style-type: none"> • Viðræður komnar vel á veg við flugfélag eða leiguflugsrekanda • Akureyrarflugvöllur verði kynntur á Routes flugráðstefnunni í samstarfi við Isavia • Ítarlegt kynningarefni verði til fyrir Norðurland sem áfangastað fyrir millilandaflug. • Norðurland verður kynnt á ferðasýningu/vinnustofu á tímabilinu með áherslu á vetrarpakka. • A.m.k ein kynnisferð fyrir ferðaskrifstofur á tímabilinu frá áherslumörkuðum þ.e. Bretlandi, Þýskalandi eða Danmörku • Að a.m.k 5 blaðamannaheimsóknir séu frá áherslumörkuðum. <p>Ytri mælikvarðar fyrir verkefnið eru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gistinóttum erlendra ferðamanna frá áherslumörkuðum fjölgi á Norðurlandi að vetri. • Fjölgun farþega í millilandaflugi um Akureyrarflugvöll. • Nýir kynningarpakkar sem miða að dreifingu ferðamanna verði til.
Lokaafurð	Viljayfirlýsing um reglulegt millilandaflug um Akureyrarflugvöll
Tímarammi	September 2015 – nóvember 2016

Áætlaður kostnaður	30.000.000
Framlag úr sóknaráætlun 2015	15.000.000 kr. Áþekkt verkefni (sama heiti) var í Sóknaráætlun Norðurlands eystra 2013, en ekki reyndist þá mögulegt að koma því í framkvæmd. Ónýtt fjármagn (15.000.000 kr.) var flutt í nýjan samning 2015 – 2019. Því fjármagni er nú úthlutað til þessa verkefnis sem hefur verið endurskilgreint. (15.000.000 kr. framlag kemur frá sveitarfélögum og ferðapjónustufyrirtækjum).

Verkefni 2	Þróun og ráðgjöf í menningarmálum
Markmið	Að starfandi verði menningarfulltrúi sem sinni þróun og ráðgjöf í menningarmálum og framfylgi þeirri stefnu sem fram kemur í Sóknaráætlun Norðurlands eystra með það að markmiði að Norðurland eystra verði leiðandi á sviði menningar, lista og skapandi greina.
Stutt verkefnislýsing (hvaða vandamál á að leysa?)	Til að vinna að þeirri stefnu og þeim markmiðum sem fram eru sett í Sóknaráætlun Norðurlands eystra á sviði menningarmála er talið mikilvægt að hafa sérstakan starfsmann, menningarfulltrúa, sem starfar undir hatti Eyþings líkt og var þegar sérstakir menningarsamningar voru í gildi. Meðal áhersluatriða er: Að vinna að eflingu samstarfs um menningarmál. Að starfa með og veita upplýsingar til menningarfulltrúa sveitarfélaga. Að stuðla að nýsköpunum og fjölbreytni í listum og menningu. Að stuðla að fjölgun atvinnutækifæra á sviði lista og menningar. Að vinna að framþróun hönnunar til atvinnusköpunar og taka þátt í því að koma á fót hönnunarklasa. Að stuðla að jákvæðri þróun menningarstarfs á svæðinu m.a. með vinnu við þróunarverkefni og þátttöku í erlendu samstarfi. Mikilvægt er að áfram verði starfandi menningarfulltrúi í landshlutanum til að fylgja eftir því öflugra starfi sem unnið hefur verið á undanförunum árum. Starf menningarfulltrúa hefur orðið til að efla mjög menningarstarf í landshlutanum. Menningarfulltrúi veitir einnig ráðgjöf og upplýsingar varðandi menningarhluta Uppbyggingarsjóðs og umsýslar umsóknir í þann hluta sjóðsins og leggur fyrir fagráð og er starfsmaður þess auk þess að vera verkefnastjóri Uppbyggingarsjóðs hjá Eyþingi.
Framkvæmdaaðili	Eyþing
Samstarfsaðilar	Menningarfulltrúar sveitarfélaga, menningarfulltrúar landshluta, menningarstofnanir, aðrar stöðstofnanir sveitarfélaga, atvinnuþróunarfélög, Nýsköpunarmiðstöð Íslands og aðliar sem starfa á landsvísu að menningarmálum. Einnig listafólk, stofnanir og aðrir sem vinna að framgangi menningar og lista á svæðinu.
Tengsl við sóknaráætlun 2015-2019	Menningarfulltrúa er ætlað að vinna að þeim markmiðum í menningarmálum sem fram eru sett í Sóknaráætlun Norðurlands eystra (bls. 3 og 12 – 13) auk þróunarverkefna sem Menningarráð Eyþings hefur staðið að og gert skuldbindandi samninga um.

Árangursmælikvarðar (afurðir og áhrif á samfélagið)	<ul style="list-style-type: none"> • Að viðhalda þeim árangri sem náðst hefur í menningarstarfi samkv. árangursmati Capacent á framkvæmd menningarsamninga. • Stofnaður hafi verið vettvangur skapandi greina – hönnunarklasi. • Fjöldi innlendra og erlendra samstarfsverkefna • Samstarf komið á við ríkið um eflingu barnamenningar. • Fjöldi stærri svæðisbundinna menningarverkefna. • Landshlutinn þekktur fyrir gróskumikið menningarlíf.
Lokaafurð	Starf menningarfulltrúa sem vinnur öflugt þróunar- og ráðgjafarstarf á sviði menningar á grundvelli markmiða sóknaráætlunar.
Tímarammi	Fyrsta hluta lýkur 31.12.2015 en tímarammi verkefnisins er áætlaður til ársins 2019.
Áætlaður kostnaður	12.725.000
Framlag úr sóknaráætlun 2015	10.600.000 Að auki kemur 2.125.000 kr. framlag vegna umsýslu Uppbyggingarsjóðs.

Verkefni 3	Skapandi skólastarf
Markmið (1 – 2 setningar)	<p>Að vinna framkvæmdaáætlun í skapandi skólastarfi, ásamt tilraunaverkefni, sem miðar að því:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Að ýta undir þátt sköpunar í skólastarfi. • Að virkja þá ólíku eiginleika sem nemendur búa yfir. • Að virkja áhuga á verk- og tækninámi.
Stutt verkefnislýsing (hvaða vandamál á að leysa?)	<p>Haft er eftir Ken Robinson, prófessor og ráðgjafa um sköpun í skólastarfi: „Við segjum að við verðum að kenna nemendum meira en bara að lesa og reikna – við verðum að hjálpa nemendum að þróa með sér þá sérstöku og mikilvægu eiginleika sem allir búa yfir. Við teljum að sköpun og menning séu lyklar að frekari framförum.“</p> <p>Þessi sýn er eitt af meginstefnum í nýrri skólastefnu sem birtist í grunnþáttum menntunar eins og þeir hafa verið skilgreindir af mennta- og menningarmálaráðuneytinu. Í umfjöllun um grunnþáttinn sköpun segir m.a. í ritröð um grunnþætti menntunar um einkenni á skapandi skólastarfi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stuðst er við fjölbreyttar kennsluáferðir og vinnubrögð. Skipulag er opið og sveigjanlegt. List- og verkgreinar gegna mikilvægu hlutverki í skólastarfinu. • Skipulagið stuðlar að samstarfi milli greina, aldurshópa og jafnvel skólastiga, verkefnum sem spanna yfir lengra tímabil, náms- og vettvangsferðum. • Nemendur geta oft tekið sjálfir af skarið og haft um það að segja hvernig þeir leysa verkefni. • Ýtt er undir forvitni, spurningar og heilabrot. Þekkingarleit og sköpunarferli eru ekki síður mikilvæg en svör og niðurstöður. • Nýir miðlar og ný tækni eru nýtt á áhugaverðan og skapandi hátt. Nýjungum á því sviði er tekið opnum örmum. • Nemendur fást við fjölbreytilegan efnivið og eiga val um ólíkar leiðir til að vinna úr hugmyndum sínum. Þeir geta gripið til prentgagna, tökuvéla, töflureikna, hljóðvinnslu, leirgerðar, myndavéla, smíða, margs konar teikniverkfæra, lita af ýmsum gerðum, hljóðfæra, búninga og leiktjalda svo að eitthvað sé nefnt. • Skólinn er ekki bundinn innan fjögurra veggja – náttúrulegt umhverfi, söfn og menningarstofnanir, verkstæði og atvinnufyrirtæki eru staðir þangað sem sækja má fróðleik, hugmyndir og innblástur í tengslum við ýmis viðfangsefni. Lögð er áhersla á vettvangsheimsóknir og útinám.

	Til þess að styðja grunn- og framhaldsskóla á Norðurlandi eystra við að þróa starfshætti sína enn frekar í þessa átt hefur stjórn Eyþings ákveðið að leita eftir samstarfi við Háskólann á Akureyri.
Framkvæmdaaðili (ef fleiri en einn, tilgreinið hlutdeild hvers af heildarstyrkuppþæð)	Háskólinn á Akureyri. Hlutverk Háskólans á Akureyri verður að leggja til kennslufræðilega og tæknilega ráðgjöf um það hvernig megi virkja tækni í skapandi skólastarfi. Þar er horft til aðstöðu og búnaðar sem skólarnir hafa yfir að ráða og hvernig unnt er að samnýta það milli skóla og skólastiga. M.a. verður verkefnið unnið í samstarfi við nema sem stunda nám í tölvunarfræði við HA.
Samstarfsaðilar	Grunn- og framhaldsskólar á Norðurlandi eystra. Einnig verður samstarf við símenntunarmiðstöðvarnar vegna tengsla við verkefnið Atvinnulíf og menntun – ný nálgun í símenntun, sem unnið var fyrir styrki úr sóknaráætlunum 2013 og 2014. Lögð er áhersla á samstarf við VMA og símenntunarmiðstöðvarnar á svæðinu um nýtingu á FABLAB í skapandi starfi skólanna.
Tengsl við sóknaráætlun 2015-2019	Verkefnið fellur beint að þeim megináherslum sem settar eru fram í Sóknaráætlun Norðurlands eystra (bls. 12). Nýsköpun í atvinnulífi byggist að hluta á menntun sem tekur til þess að efla sköpunarþáttinn í þroska ungs fólks. Þar er einmitt tækifæri til að efla og styrkja samstarf atvinnulífs og menntastofnana á svæðinu.
Árangursmælikvarðar (afurðir og áhrif á samfélagið)	Í þessum áfanga er gert ráð fyrir því að verkefnið snúist um að afla gagna sem geta nýst verkefninu og setja fram framkvæmdaaætlun í samráði við skólasamfélagið á svæðinu.
Lokaafurð	Framkvæmdaaætlun sem tekur til þess hvernig skólarnir geta unnið saman á ólíkum skólastigum, nýtt FABLAB og hvernig ráðgjöf þeir geta fengið fra HA til þess að styðja við skapandi skólastarf sem stendur undir þeim kröfum sem gerðar eru í Aðalnámskrá leik-, grunn- og framhaldsskóla.
Tímarammi	Október 2015 – febrúar 2016
Áætlaður kostnaður	3.500.000
Framlag úr sóknaráætlun 2015	3.500.000

Verkefni 4	Birding Iceland
Markmið	Markmiðið er að fá ferðapjónustufyrirtæki og fuglaáhugafólk á öllu Norðurlandi til að sameinast um þróun og kynningu á fuglaskoðun á Norðurlandi. Norðurland verði gert að eftirsóknarverðum áfangastað fyrir fuglaskoðara og fólk þeim tengdum.
Verkefnislýsing (hvaða vandamál á að leysa?)	Birding Iceland er klasasamstarf á Norðurlandi sem byggir á vinnu sem hefur verið unnin á vegum klasans Fuglastígs á Norðausturlandi, fuglaverkefnis Ferðamálasamtaka Norðurlands vestra og Friðlands Svarfdæla. Náðst hefur samstaða á öllu Norðurlandi um að vinna saman og búa þannig til öflugt og fjölbreytt aðráttarafl fyrir ferðamenn sem hafa áhuga á fuglum og lífríki við Ísland. Það hefur verið myndaður samstarfshópur með fulltrúum allra svæða á Norðurlandi (frá botni Hrutafjarðar í vestri til Vopnafjarðar í austri) og er hans hlutverk að leggja grunn að slíkum Norðurlandsstígg. Markaðsstofa Norðurlands hefur haldið utan um þetta samstarf. Svæðið verður kynnt sem ein heild en þó með áherslu á sérstöðu hvers svæðis s.s. varðandi fuglategundir, skoðunarstaði og önnur villt dýr s.s. hvali og seli. Norðurland hefur mikla sérstöðu þegar kemur að fuglaskoðun og eru ákveðnar tegundir fugla eftirsóttar og aðgengilegar til skoðunar á svæðinu. Verkefnið hefur sérstakt gildi fyrir jaðarbyggðir með fjölskrúðugt fuglalíf.

	<p>Unnið verður með Biotope Arkitektastofu í Noregi sem sérhæfir sig í þróun á aðstöðu og efni fyrir fuglaskoðara. Þannig er gert ráð fyrir að sérhæfð hönnunarvinna muni gera verkefnið mun öflugra en annars og koma svæðinu frammarlega í samkeppni við önnur lönd. Hönnuðir verða einnig fengnir í að greina og útfæra þjónustumöguleika fyrir hefðbundna þjónustu s.s. gistingu, afþreyingu og veitingar þar sem vitað er að markhópurinn fuglaskoðarar hefur ákveðnar þarfir sem nauðsynlegt er að sinna vel ef ná á árangri á markaði. Farið verður í kynnisferð til Varanger í Noregi þar sem Biotope sýnir þá viðamiklu uppbyggingu í fuglatengdri ferðaþjónustu sem þar hefur átt sér stað. Þessi hluti snýr að þróun og uppsetningu á merkingum, fjölnota fuglaskoðunarhúsum, skjólum, göngustígum, þjónustuframboði og kynningarefni fyrir fuglaskoðara.</p> <p>Með áratugalanga reynslu af fuglaskoðun og fuglaljósmyndun í farteskinu, hafa þau sem að Biotope standa þróað arkitektúr (turnar, hús, skýli, skjól, stigar, flotskýli og fl.) og heildarlausnir fyrir norðlæg svæði, sérsniðið að þörfum fuglaskoðara. Í meðmælendabréfi frá einum af ferðaþjónustuaðilanum í Varanger, Vadsø Fjordhotell – The Birders Basecamp in Varanger, er því lýst hvernig aðkoma Biotope hefur skipt sköpum í að gera Varanger þekkt meðal fuglaskoðara um allan heim, sem eitt besta fuglaskoðunarsvæðið á norðurslóðum. Tæplega 10.000 ferðamenn leggja nú árlega leið sína á þetta svæði á 70. breiddargráðu (frá byrjun mars til september) sérstaklega í þeim tilgangi að skoða fuglalífið og gert er ráð fyrir mikilli aukningu næstu árin. Hér er um að ræða 40% allra ferðamanna sem koma á svæðið! Í þessu fámenna, hánorræna byggðarlagi er fuglaskoðun nú orðin ein af grunnstöðum samfélagsins.</p> <p>Annar hluti verkefnisins er markaðsgreining og markaðssetning á Norðurlandi fyrir fuglaskoðara þar sem áherslan verður á Bretland og þann stóra hóp fuglaskoðara þar sem hefur sýnt sig að er aðgengilegur og áhugasamur um náttúru Íslands. Áhersla er á Birdfair sýninguna, sem er einn stærsti markaðsgluggi heimsins fyrir aðila í fuglatengdri ferðaþjónustu.</p>
Framkvæmdaaðili (ef fleiri en einn, tilgreinið hlutdeild hvers af heildarstyrkupphæð)	Markaðsstofa Norðurlands (MN) er samstarfsvettvangur Norðurlands í ferðamálum og vinnur að samræmingu markaðs- og kynningarmála fyrir ferðaþjónustufyrirtæki og sveitarfélög á Norðurlandi. MN er framkvæmdaraðili Birding Iceland sem unnið er í nánú samstarfi við ferðaþjónustufyrirtæki og sveitarfélög.
Samstarfsaðilar	<p>Fuglastígur á Norðausturlandi var stofnaður fyrir fimm árum í þeim tilgangi að vera samstarfsvettvangur fyrirtækja og einstaklinga á Norðausturlandi um uppbyggingu fuglaskoðunar á svæðinu og ferðaþjónustu henni tengdri. Aðilar Fuglastígs eru 26 talsins.</p> <p>Friðland Svarfdæla var stofnað árið 1972. Í jaðri þess stendur Náttúrusetrið á Húsabakka sem rekur fræðasetur, skólabúðir og ferða- og ráðstefnumiðstöð auk þess sem þar er sýningin Friðland fuglanna. Akureyrarstofa kemur einnig að verkefninu auk ferðamálafulltrúa Fjallabyggðar og fleiri ferðaþjónustufyrirtækja og fuglaáhugamanna.</p> <p>Að auki taka þátt Ferðamálasamtök Norðurlands vestra sem eru samstarfsvettvangur allra ferðaþjónustuaðila á Norðurlandi vestra. Þau leiða greinina til samstarfs og halda utan um fuglaverkefnið á Norðurlandi vestra.</p>
Tengsl við sóknaráætlun 2015-2019	Verkefnið fellur á margan hátt undir áherslur Sóknaráætlunar Norðurlands eystra (bls. 3, 12 og 15). Verið er að kortleggja og nýta auðlind í ferðaþjónustu og efla samstarf um markaðssetningu á Norðurlandi sem er eitt af leiðarljósum og meginmarkmiðum Sóknaráætlunar. Það hvetur það til samstarfs einstaklinga, fyrirtækja og byggðarlaga, innan Norðurlands eystra og einnig út fyrir svæðið þar sem aðrir landshlutar munu geta nýtt sér þessa þróun sem fordæmi. Betri nýting á auðlindum svæðisins til atvinnusköpunar þar sem fuglaskoðun er nú mjög vannytt tækifæri á svæðinu, meiri fjölbreytni atvinnutækifæra og meiri samskipta atvinnulífs, háskóla og þekkingarstofnana vegna þróunar og rannsókna á fuglalífi og öðru lífríki svæðisins. Þróun á Norðurlandsstígnum styður vel við markmið um dreifingu ferðamanna um landið og landshlutann auk þess sem þekkt er að fuglaskoðarar dvelja lengi á svæðinu. Markhópurinn er aðgengilegur og leitar að

	sérstakri upplifun og mun því uppbygging Norðurlandsstígs verða til þess að fjölga ferðamönnum á svæðinu.
Árangursmælikvarðar (afurðir og áhrif á samfélagið)	<p>Afurðir verkefnisins verða fyrstu skref í Norðurlandsstíg, þ.e. þróun á aðstöðu og innviðum til fuglaskoðunar.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Unnin verður framkvæmdaáætlun fyrir fuglastíg á Norðurlandi með tilheyrandi forgangsröðun, þ.e. svokallaður Destination Development Guide fyrir Norðurland sem fuglaskoðunarsvæði. • Hönnuð verða a.m.k. fyrstu tvö fuglaskoðunarskýlin og þeim valdir staðir. • Norðurland verður markaðssett fyrir fuglaskoðara. <p>Ávinningurinn af verkefninu getur orðið bæði mikill og margþættur:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aukin nýting á landsbyggðinni/Norðurlandi og náttúrunni í uppeldi og menntun samfélagsins, innanlands og utan. - Samlegðaráhrif sem m.a. lýsa sér í meiri dreifingu ferðamanna um landið. - Aukin nýting á fjárfestingu í ferðaþjónustu á svæðinu og þá ekki síst utan háannatíma. - Ferðaþjónustan fær stærra hlutverk í menntakerfinu/samfélaginu sem tengiliður við náttúruna. - Sérstök áhersla lögð á nýtingu jaðarsvæða og afskekktari byggða – sú ró og friður sem þar er að finna gefur meiri nánd við náttúruna og möguleika á dýpri tengingum við hana. - Opnar fyrir fjölmörg tækifæri til atvinnusköpunar og bættrar samkeppnisstöðu á sviði náttúrutengdrar fræðsluþjónustu. - Norðurland og Ísland verði einn vinsælasti fuglaskoðunarstaðurinn á norðurslóðum.
Lokaafurð	Framkvæmdaáætlun fyrir fuglastíg á Norðurlandi. Fyrstu tvö fuglaskoðunarskýlin hafa verið hönnuð og valinn staður. Markaðssetning á Norðurlandi fyrir fuglaskoðara. Formlegt samstarf komið á við Biotope í Noregi.
Tímarammi	Október 2015 – apríl 2016
Áætlaður kostnaður	4.253.000
Framlag úr sóknaráætlun 2015	3.253.000 (1.000.000 kr. kemur frá samstarfsaðilum)

Verkefni 5	Grunngerð og mannauður í menningarstarfi II
Markmið	Að til verði heildstæður gagnagunnur um grunngerð og mannauð í menningu sem verður gerður aðgengilegur á einfaldan hátt á vefsvæði Eyþings.
Stutt verkefnislýsing (hvaða vandamál á að leysa?)	<p>Verkefnið byggir á grunni eldra sóknaráætlunarverkefnis þar sem markmiðið var að gera gagnagrunn yfir grunngerð og mannauð í menningarstarfi á svæðinu. Mjög lítið var til af gögnum um menningarstarf á svæðinu og með verkefninu átti að bæta úr því. Sótt var um fyrri hluta verkefnisins sem gekk út á að safna upplýsingum í gagnagrunninn. Seinni hlutinn sem framkvæma á nú er að gera gögnin aðgengileg á netinu (heimasíðu Eyþings) með það að markmiði að almenningur geti að nýtt sér gögnin. Smíða þarf leitarvél sem getur leitað eftir flokkum og innan hvers flokks á mismunandi hátt og eftir mismörgum breytum. Leita þarf til tölvufyrirtækis til að vinna verkið.</p> <p>Meðfram þessari vinnu verður grunnurinn yfirfarinn, en menning er lifandi og breytist hratt, nýir einstaklingar flytja á svæðið og aðrir í burtu. Nýir viðburðir verða til og festa sig í sessi og svona mætti lengi telja. Ráðinn verður starfsmaður tímabundið til að uppfæra gagnagrunninn.</p>

	Einnig er verið að vinna að útfærslu hugmynda um að nýta hluta gagnanna til að gera listaslóðir (Art trail) á starfssvæði Eyþings. Með því yrði menningarstarf á svæðinu markaðssett á rafrænan máta fyrir heimamenn og gesti.
Framkvæmdaaðili	Menningarfulltrúi Eyþings
Samstarfsaðilar	Leitað verður til Stefnu, tölvufyrirtækis á Akureyri við smíði leitarvélarinnar
Tengsl við sóknaráætlun 2015-2019	Verkefnið stuðlar að fjölbreyttu menningarlífi á starfssvæði Eyþings og eykur með því lífsgæði íbúanna en það er eitt af meginmarkmiðum Sóknaráætlunar Norðurlands eystra (bls. 12). Einnig auðveldar það samstarf aðila á svæðinu á sviði menningar. Menningarstarf verður aðgengilegt og auðveldar bæði menningarstofnunum og fólki starfandi í menningargeiranum leit að samstarfsaðilum, húsnæði til menningarstarfs og fl.
Árangursmælikvarðar (afurðir og áhrif á samfélagið)	Gagnagrunnurinn verður aðgengilegur á menningarhluta vefsíðu Eyþings og leitarvél smíðuð til að hægt sé að nýta grunninn á markvissan hátt.
Lokaafurð	Aðgengileg leitarvél fyrir uppfærðan gagnagrunn um grunngerð og mannauð í menningu á Norðurlandi eystra.
Tímarammi	Október 2015 – febrúar 2016
Áætlaður kostnaður	3.000.000
Framlag úr sóknaráætlun 2015	3.000.000

Verkefni 6	Matartengd ferðaþjónusta.
Markmið (hvaða vandamál á að leysa?)	Uppbygging matartengdrar ferðaþjónustu á Norðurlandi og samstarf á öllu svæðinu í að markaðssetja matarmenningu Norðlendinga. Jafnframt að skapa vettvang fyrir matarframleiðendur og hönnuði sem tengjast mat til þess að hittast, skiptast á þekkingu og veita þeim innblástur. Jafnframt er markmiðið að gera vörur frá þeim sýnilegri fyrir neytendur og ferðamenn.
Stutt verkefnislýsing	<ul style="list-style-type: none"> • Sýningin Local Food Festival verður haldin í Íþróttahöllinni 17. og 18. október. Sýningin á að endurspeglar styrk Norðurlands sem matvælaframleiðslusvæðis. Sýningin hefur verið afar fjölsótt og gestirnir verið á bilinu 13-15 þúsund en nú á að breyta áherslum og gera hana mun víðtækari. Sýningin hefur staðið undir sér sem slík og er hér hugsuð sem hluti af heild undir hatti North Iceland Local Food Festival. Á Local Food Festival sýningunni verða haldnir fræðslufyrirlestrar og verður fenginn einn erlendur fyrirlesari til að fræða um hvernig hlutirnir eru gerðir í öðrum löndum og til að veita innblástur. Þeir sem að framleiða vörur undir merkjum „matarhandverks“ (stórir sem smáir matvælaframleiðendur) framleiða hágæða vörur úr staðbundnum hráefnum án óæskilegra aukafna og þar sem matarhefðir spila stórt hlutverk. Með sýningu sem þessari er verið að kynna og markaðssetja vörurnar sem eykur áhuga og sölu varanna. Matarhandverk er samspil frumframleiðenda (bændur), úrvinnsluaðila (matvælavinnsla) og jafnframt listamanna (vöruhönnuðir). Skilgreiningin á matarhandverki er: Matvara, framleidd úr hráefni úr héraði með tengingu við framleiðslustað, sögu eða matargerðarhefðir héraðsins. Matvara, framleidd og unnin staðbundið skv. gildandi heilbrigðiskröfum eftir náttúrulegum ferlum, þar sem mannshöndin og handverkið nýtur sín í öllu framleiðsluferlinu. • Heimsókn 20 manna hóps frá Bretlandi sem vinnur að matartengdri ferðaþjónustu og er tilgangurinn að kynna sér norðlenska matarmenningu ásamt því að sýna áherslur og aðferðir norðlenskrar matarferðaþjónustu. Hópurinn vinnur út frá ákveðnum þemum og verður eitt þeirra að vinna með soun á mat og hvernig sé hægt að lágmarka hana sem mest. Undirbúningshópurinn sér fyrir sér að flétta þessu þema inn í

	<p>matarmenningarhátíðina. Stefnt er að því að hópurinn standi fyrir málþingi sem ætlað er fagaðilum í matvælageiranum.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kynning á hráefni framleiddu á svæðinu í tengslum við matarvikuna North Iceland Local Food Festival í samvinnu við veitingastaði, þar sem matseðlar eru samsettir með áherslu á mat úr héraði. Undirbúningshópurinn mun í samvinnu við ákveðna veitingastaði setja saman og markaðssetja matseðla sem byggja á ákveðum hráefnum. Þannig verður hægt að ganga að því vísu að ákveðinn veitingastaður býður upp á sjávarfang, annar upp á kjötmeti og svo framvegis. • Vefsíða fyrir Local Food á Norðurlandi til kynningar héraðs og erlendis. Undirbúningshópurinn mun að því að efla norðlenska ferðaþjónustu og safna saman þeim upplýsingum sem til eru og koma þeim á framfæri til þess að fjölga erlendum og innlendum ferðamönnum sem koma í þeim tilgangi að upplifa matarmenningu. • Kynning á hönnunarvörum á svæðinu sem tengjast mat og matarmenningu. Hérna er átt við hönnun á borð við Laufarbrauðssetrið svo dæmi sé tekið.
Framkvæmdaðili (ef fleiri en einn, tilgreinið hlutdeild hvers af heildarstyrkuppþæði)	Markaðsstofa Norðurlands
Samstarfsaðilar	Local food í Eyjafirði, Matur-Inn sýningin, Þingeyska matarbúrið, Akureyrarstofa, ferðamálafulltrúar á svæðinu og ferðaþjónustufyrirtæki. Einnig Klúbbur matreiðslumeistara Norðurlands. Auk þess tengist verkefnið Matarkistu Skagafjarðar.
Tengsl við sóknaráætlun 2015-2019	<p>Verkefnið hefur beina skírskotun í eina megináherslu Sóknaráætlunar Norðurlands eystra á sviði atvinnuþróunar og nýsköpunar en þar segir (bls. 12): „Hvatt verði sérstaklega til nýsköpunar í matvælaframleiðslu, meðal annars með stuðningi við matarhátíðir“. Sama á einnig við um leiðarljós og markmið Sóknaráætlunar um ferðaþjónustu (bls. 3, 12 og 13).</p> <p>Verkefnið mun fjölga ferðamönnum, bæði tímabundið í tengslum við matarhátíðina og einnig til lengri tíma þar sem svæðið verður þekkt fyrir ákveðna matarmenningu. Verkefnið hvetur ferðamenn til að ferðast um allt Norðurland til að prófa mismunandi upplifun. Verkefnið stuðlar að nýsköpun í matvælageiranum og getur aukið við atvinnutækifæri og gert þessa atvinnugrein spennandi fyrir ungt fólk.</p> <p>Matarmenningarhátíð hvetur til nýsköpunar í matvælaframleiðslu, hún er kynning á því mikla matvælasvæði sem Norðurland er (hérna er t.d. átt við sýninguna, kynninguna á grunnmatvælaframleiðendum og fyrirtækjum í vöruframleiðslu, sérhannaða matseðla með völdum hráefnum) og hún skapar segul fyrir bæði innlenda og erlenda ferðamenn (heimsókn frá Bretlandi með fagfólki um matarmenningu, sérhannaðir matseðlar, heimsóknir til framleiðenda, fræðsla og fl.).</p>
Árangursmælikvarðar (afurðir og áhrif á samfélagið)	<ul style="list-style-type: none"> • Local Food Festival sýningin haldin. • Heimsókn og námskeið (20 manna) hóps frá Bretlandi sem vinnur að matartengdri ferðaþjónustu. • Vefsíðan fyrir Local Food á Norðurlandi opnuð. • Matseðlar með mat úr héraði tilbúnir.
Lokaafurð	Sjá árangursmælikvarða. Öflugt þróunar- og markaðsstarf í matartengdri ferðaþjónustu.
Tímarammi	September – desember 2015
Áætlaður kostnaður	4.000.000
Framlag úr sóknaráætlun 2015	2.000.000 (Matvælafyrirtæki á Norðurlandi og samstarfsaðilar leggja til 2.000.000 kr.)